Nr. 194 SOSNOWIEC, wtorek dnia 28 sierpnia 1917 roku Rok XII

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik społeczny, polityczny i literacki. Wychodzi codziennie z wyłączeniem dni poświątecznych

PRZEDPŁATA. W Sosnowcu bez odnoszenia do domu kwartalnie Mk. 3,50, miesięcznie 1,25 z odnoszeniem do domu oraz w kantorach i księgarniach kwartalnie 4,50, miesięcznie 1,50. Pocztą w okupacji Niemieckiej kwartalnie 4.50 miesięcznie 1.50: Pocztą w okupacji Austrjackiej kwartalnie kor. 7.50 miesięcznie 2.50.

OGŁOSZENIA Za jeden wiersz petitu lub jego miejsce przed tekstem Mk. 1.50, po tekście III str. 60 fen. Nadesłane w tekście Mk. 1.75. Zwyczajne ogłoszenia za wiersz petitowy na IV stronie 35 fen. drobne ogłoszenia za wyraz 8 fenigów.

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC, ul. Dęblińska Nr. 7.

Adres dla depesz: „KURJER" — SOSNOWIEC.

Redakcja i Administracja otwarta od 8-ej rano bez przerwy do 7-ej godz. wiecz. W niedziele — — i święta od 9-ej do 11-ej rano. — —

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują nadto wszystkie kantory ogłoszeń, księgarnie i — — agentury w kraju i zagranicą. — —

Rokowania pokojowe.

Współpracownik Rotterdamskiego „Telegraphu" rozmawiał z pewną wybitną osobistością polityczną angielską w sprawie sytuacji, jaka się wytworzyła, dzięki nocie pokojowej Ojca św.

„Pomimo wszelkich zarzutów, oświadczyła wspomniana osobistość jakie obydwie strony wojujące postawić mogą proponowanym przez Benedykta XV-go zasadom—stanowią one niewątpliwie podstawy, na których wszcząć można rokowania.

„Charakterystycznem dla wojny obecnej jest to zjawisko, że cele przeciwników w miarę upływu czasu, coraz bardziej upodobniają się do siebie. To, co jeszcze dwa lata temu stawiało ich na przeciwnych biegunach, teraz staje się przedmiotem beznamiętnej wymiany zdań. Nienawiści rasowe, występujące w początkach konfliktu w formach niesłychanie ostrych i brutalnych, przybierają teraz charakter łagodniejszy, a idea braterstwa ludów stała się już hasłem, wspólnym dla wszystkich narodów.

„W tych warunkach, pomimo wysiłków tych, którzy w dalszem prowadzeniu wojny widzą swój osobisty interes, niema mowy o odrzuceniu projektu papieża. W odpowiedziach rządów znajdują się, prawdopodobnie liczne zastrzeżenia, ton ich i treść jednakże pozwoli na nawiązanie choćby pośrednich stosunków między obecnemi przeciwnikami.

„Dlatego — zakończył angielski mąż stanu—nie będę dalekim do prawdy, jeżeli wyrażę przypuszczenie, że rokowania pokojowe rozpoczną się jeszcze przed zimą.

Rosja a nota Papieża.

BAZYLEA, 25 sierpnia (BTW). Paryski „Journal" donosi z Petersburga: Dobrze poinformowane sfery rosyjskie oświadczają, że odpowiedź rządu tymczasowego na notę papieską będzie jasną i wyraźną. Rząd rosyjski szanuje zamiary papieża i również żywo, jak on, da wyraz życzenia stłumienia wszelkich okropności wojny i przelewu krwi. Zaznaczy jednak przytem, że propozycje papieskie sprzeciwiają się życzeniom narodu rosyjskiego.

Podkomisja pokojowa.

BERLIN. (WAT.). Jak donosi dzisiejsza „Berliner Ztg. a M." frakcje parlamentarne wybrały już posłów do komisji siedmiu, mającej współdziałać przy opracowaniu odpowiedzi na notę Papieża.

Centrum wybrało Fehrenbacha i Erzbergera, a na ich zastępców — — Trimberna, Herolda i Gayer-Kaufbeuerena. Socjaliści: Eberta i Scheidemanna; na zastępców — Dawida i Melkenbuhra. Postępowcy: v. Payera na zastępcę — d ra Wiemera. Narodowi liberali: dr. Stresemanna, na zastępcę — ks. zu Schönaich Corolatha, wreszcie konserwatyści — hrabiego Westarpa.

Odpowiedź państw centralnych.

BERLIN, 27 sierpnia. „Vossische Zeitung" donosi: Dzienniki donoszą, że odpowiedź państw centralnych na notę pokojową papieża nastąpi w ciągu dni najbliższych, jak tylko zakończone zostaną toczące się w tej sprawie pomiędzy rządami niemieckim, a austrjacko-węgierskim, układy.

WOJNA.

Mobilizacja Ameryki

AMSTERDAM. Jak donoszą z Waszyngtonu ogłoszono terminy zwołania pierwszego kontyngentu wojskowego w sile 750,000 ludzi. Pierwsze 250,000 stawić się ma między 1 a 5 września, druga część — między 9 ym a 15 ym września tegoż miesiąca i wreszcie trzecia część między 30 ym września a 3 października.

Ofensywa włoska.

RZYM. Od początku ofensywy włoskiej panuje wśród ludności nerwowe napięcie. Co godzinę pojawiają się nadzwyczajne wydania dzienników; lokale redakcyjne formalnie oblegane są przez tłumy ludzi. Już w pierwszym dniu ofensywy prasa włoska zapowiadała przełamanie frontu austrjackiego i rozstrzygnięcie, które jakoby ma nastąpić w najbliższym czasie. Jak donoszą dzienniki włoskie, Włosi ustawili na froncie nad Soczą dalekonośne działa okrętowe; Francuzi wysłali działa forteczne najcięższego kalibru. Zadaniem tej artylerji jest otworzyć przez front koło Hermady drogę na Trjest. W Rzymie panuje zapatrywanie, iż obecna ofensywa będzie ostatnią próbą Włoch, zmierzającą do zdobycia Trjestu.

„Płot francuski".

KARLSRUHE. (WAT.). Szwajcarski „Presstelegraph" donosi: Niebawem granica francuska zostanie ponownie zamknięta na przeciąg czasu od trzech do czterech tygodni. Stanie się to z powodu nadzwyczaj rozległej dyzlokacji wojsk.

BERN, (WAT.). „Berner Tageblatt" donosi z Genewy: Liczne oddziały francuskie, znajdujące się na wypoczynku, zatrudnione są obecnie wznoszeniem na francusko-szwajcarskiej linji granicznej od Pfatterhausen aż do wąwozu Doubs płotu, obitego blachą, o wysokości 3 metrów i grubości 30 ctm. Cel wznoszenia tego płotu Szwajcarom nie jest znany.

Finlandja zrywa z Rosją

SZTOKHOLM. Dziennik fiński „Tymenien" donosi: Prezes Manner zwołał sesję sejmu finlandzkiego na dzień 29 sierpnia. Wobec tego, że rząd rosyjski zarządził nowe wybory, akt ten jest formalnem zerwaniem stosunków między Finlandją a Rosją.

Rozkaz generała Korniłowa.

SZTOKHOLM, (WAT.). Otrzymane tu z Petersburga ostatnie dzienniki rosyjskie zamieszczają następujący rozkaz głównego dowódcy armji, gen. Korniłowa:

Po otrzymaniu od dowodzącego 11-ą armją doniesienia o tem, że żołnierze powierzonej mu armii pozwolili sobie w chwili opuszczania Tarnopola na rabowanie mienia, gwałcenia niewiast i dzieci, zabijanie spokojnych obywateli i swoich towarzyszów, wydałem rozkaz co do rozstrzeliwania podobnych łajdaków bez sądu.

W wykonaniu tego rozkazu wyznaczone specjalne oddziały rozstrzelały 14 łotrów na miejscu przestępstwa. Komuninując o tem armjom zostającego pod memi rozkazami frontu dodaję, że wydałem rozkaz strzelania bez sądu do wszystkich tych, którzy będą rabować, gwałcić i mordować zarówno spokojnych mieszkańców, jak swych towarzyszów. Nie cofnę się przed niczem w imię zbawienia ojczyzny od zguby, której przyczyną jest podłe postępowanie zdrajców i tchórzów. Rozkaz ten przeczytać we wszystkich rotach i t. d.

Zamach na Korniłowa.

SZTOKHOLM, 26 sierpnia. W pobliżu Orszy nastąpiło zderzenie pociągu towarowego z osobowym, w którym jechał jen. Korniłow. Dochodzenie wykazało, że chodziło tu o zamach na życie naczelnego wodza. Nikt jednak szwanku nie poniósł.

W. ks. Michał Aleksandrowicz.

SZTOKHOLM, 26 sierpnia. W związku z zesłaniem excara wraz z rodziną do Tobolska, w Petersburgu krążą pogłoski, że wielki książe Michał Aleksandrowicz będzie wydalony z granic Rosji i wyjedzie do Anglji. „Ruskoje Słowo" dowiaduje się, że w. ks. otrzymał istotnie zaproszenie od wysoko postawionych osobistości angielskich, ale odpowiedział, że nie opuści Rosji, dopóki przyszła konstytuanta nie określi jej ustroju państwowego.

Streszczenie oświadczeń radzieckich.

Zamieściwszy w poprzednim numerze treść dwuch oświadczeń radnych: dr. Falkowskiego i inż. Pojawskiego, uzupełniamy całość złożonych innych deklaracji, na inauguracyjnem posiedzeniu Rady Miejskiej.

Więc w imieniu robotników chrześcjańskich wystąpił radny Flak i przedstawił długi spis dezyderatów, odnoszących się do polepszenia doli robotniczej w tutejszej dzielnicy. Między innemi, deklaracja wyraża żądanie, prawodawczego obchodzenia niedzieli i innych świąt katolickich w tutejszym grodzie.

Deklaracja radnego Strzeleckiego streszczała znany program proletarjacki lewicy P. P. S. W ogólnych zarysach niewiele się różniła od poprzedniego oświadczenia deklaracja radnego Judenhertza, przedstawiciela socjal-sjonistów. Wspomniawszy o Palestynie, jako dążeniu osiągnięcia ideału państwowego, deklaracja ta wyraża żądanie szerokiego uprawnienia w Sosnowcu języka żydowskiego (więc żargonu!) we własnych uczelniach i innych instytucjach, oraz urządzeniach miejskich.

Oświadczenie radnego Kwiatka brzmiało między innemi: „Jako przedstawiciele ludności żydowskiej, baczyć będziemy, by zgodnie z zasadami demokratycznemi, przez nas wyznawanemi, ludność żydowska zarówno w korzystaniu z urządzeń miejskich, jak w ponoszeniu ciężarów na rzecz miasta, oraz w wykonaniu obowiązków obywatelskich była traktowana na równi z innymi obywatelami miasta, słowem przestrzegać będziemy, by zasada równouprawnienia obywatelskiego ściśle i faktycznie wszędzie i zawsze przeprowadzoną została".

W imieniu przedstawicieli wielkiego przemysłu i handlu radny Rejcher, oświadczył między innemi co następuje: „Nie wątpiąc, że w przyszłości wraz z całym krajem, przemysł i handel dźwigną się znowu z obecnego upadku, spodziewają się, że rada miejska, jako pierwszy czynnik autonomiczny, popierać będzie wszelkie w tym kierunku dążenia. Wtedy też podniesie się materjalny dobrobyt wszystkich warstw pracujących i tym samym zapewniona będzie możność ich dalszego kulturalnego rozwoju. Uważamy, iż obecna ordynacja wyborcza nie uwzględnia w dostatecznej mierze ważności wielkiego przemysłu i handlu, oczekujemy, iż przyszłość da im słuszne i zależne przedstawicielstwo",

W imieniu własnem i jeszcze czterech kolegów radny Cz. Jankowski oświadczył między innemi co następuje: „Swiadomi niezwykle ciężkich warunków naszego bytowania, nie uważamy za wskazane składanie jakichś uroczystych obietnic, których moglibyśmy nie módz dotrzymać, przyrzekamy natomiast w miarę sił naszych. umiejętności i możności uczynić wszystko, co może podnieść stan gospodarczy, kulturalny i zdrowotny miasta, na najbliższą zaś metę dołożyć wszelkich starań do uregulowania sprawy aprowizacji,

a tym samem ulżenia nędzy mieszkańców".

W imieniu N. Z. R. w Zagłębiu, radny Dziurzyński złożył oświadczenie, w którym nadmieniono: „W wewnętrznej gospodarce miejskiej zgodnie z naszym programem, stać będziemy na stanowisku czysto robotniczem, uważając, że przedewszystkiem o zaspokojenie interesów robotniczych troszczyć się trzeba. Robotnicy nie chcą łaski ani jałmużny, ale pracy i równego prawa obywatelstwa. Miasto nasze posiada znaczną większość ludności robotniczej... O prawa obywatelstwa robotnika polskiego walczyć będziemy nieugięcie. Pracy i chleba! — oto nasze hasło pod względem ekonomicznym. Niepodległość i zjednoczenie Polski — to nasze zadania polityczne. Od tych haseł ani na jotę nie odstąpimy.

Z dnia na dzień.

× **Uczczenie pamięci Kościuszki.** Hr. Rogier Łubieński, prezes klubu Polskiego, imieniem tej instytucji proponuje wznowienie szkoły kadetów im. Kościuszki w Warszawie — przyczym wzywa Radę miejską, aby w tym celu utworzyła specjalny komitet. W razie utworzenia takiego komitetu hr. Rogier Łubieński, zobowiązuje się złożyć na jego ręce 3,000 złotych polskich.

× **S. p. Michał Węsławski.** W Wilnie rozstał się z tym światem ś. p. Michał Węsławski, b. prezydent m. Wilna, b. prezes koła Litwy i Rusi II Dumy państwowej, prezes Polskiego Tow. pomocy ofiarom wojny, oraz prezes i członek wielu instytucji polskich: społecznych, oświatowych, ekonomicznych i dobroczynnych, ś. p. Michał Węsławski łączył z gorącą miłością kraju ojczystego i miasta, nieposzlakowany charakter i dziwną, z serca wypływającą słodycz i dobroć, która po zwalała mu stale w duchu pojednawczym łagodzić wszelkie konflikty.

× **Dwulecie general - gubernatorstwa warszawskiego.** Z okazji dwuletniej rocznicy utworzenia generał-gubernatorstwa warszawskiego wydał gen. gubernator v. Beseler rozkaz do podwładnych oficerów, urzędników i żołnierzy zakończony tymi słowy:

Z radosną dumą wyrażam wam moje pełne uznanie oraz podziękowanie: jestem pewien, że wypróbowana niemiecka wierność i obowiązkowość i nadal skutecznie działać będzie rozprasząjąc zwycięsko pozostałe jeszcze trudności na chwałę Niemiec i powstającej Polski".

× **Zjazd prezesów i prokuratorów.** Dziś po południu rozpoczynają się w Warszawie obrady trzeciego zjazdu prezesów i prokuratorów sądownictwa polskiego. Zjazd skończy się we wtorek.

× **Szkolnictwo polskie.** Sprawa przejęcia przez departament wyznań religijnych i oświecenia publicznego szkolnictwa polskiego posunęła się—jak donoszą pisma stołeczne — w ostatnich dniach znacznie naprzód.

Z Sosnowca

Dnia 27/VIII

— **Najbliższe posiedzenie Rady miejskiej** odbędzie się prawdopodobnie we wtorek d. 29 b. m.

— **Z Kursów Rzemieślniczych Chrześc. T-wa Dobroczynności.** Od dziś otwarte zostają zapisy młodzieży rzemieślniczej na wydziały: techniczny, piekarski i handlowy Kursów Rzemieślniczych. Zapisy te potrwają dni 4 i odbywać się będą w lokalu Kursów (wyższa 8-klasowa szkoła realna imienia Staszyca, gmach Ch. T-wa Dobr. przy ul. Zygmunta) w godzinach od 6 do 9 wieczorem. Koniecznym jest, aby w dniach tych i godzinach zgłosili się do zapisu wszyscy, tak dawni słuchacze z posiadanymi cenzurami, jak również i nowi, pragnący uczęszczać na kursa, kandydaci.

Opłata za naukę na wydziale technicznym wynosi na semestr (pół roczne) marek 8, i winna być uiszczoną z góry przy zapisie, przez samych słuchaczów lub ich majstrów. W razie niemożności uiszczenia opłaty, petent winien złożyć odpowiednie do Zarządu Kursów piśmienne podanie z prośbą o całkowite lub częściowe zwolnienie go od opłaty. Opłatę za wydział piekarski stosownie do umowy, wnosi całkowicie cech piekarski w Sosnowcu. Na wydziale technicznym wykłady, jak dawniej odbywać się będą we wszystkie dni powszednie tygodnia od godz. 7 ej do 9 wieczorem, na wydziale zaś piekarskim — dwa razy tygodniowo: w czwartki od godz. 4 do 7 i w niedzielę od 3 do 6 popoł. Na wydział piekarski przyjmowani będą wyłącznie uczniowie i czeladnicy piekarscy, poleceni przez miejscowy cech piekarski. Otwarcie wydziału handlowego dla uczniów handlowych, odbywających praktykę w sklepach i przedsiębiorstwach handlowych, uzależnionionym jest od ilości kandydatów, pragnących korzystać z tej gałęzi wiedzy. Synowie miejscowych i okolicznych drobnych kupców, oraz praktykanci handlowi, pragnący uczęszczać na ten wydział, winni przedewszystkiem, jako tacy, zapisać się na listę praktykantów w miejscowym Stow. kupców polskich i przez toż Stow. być zaleconymi. O ile dostateczna ilość kandydatów na kurs handlowy pozwoli na jego otwarcie, wszelkie warunki omówione zostaną z zarządem Stow, kupców. Program nauk na wydziale handlowym zastosowanym zostanie mniej więcej ten sam, jakim kierują się niższe kursy handlowe warszawskie.

Uważamy, że obowiązkiem obywatelskim i patrjotycznym, szanujących się i swój zawód, pp. majstrów i przełożonych, jest dopilnowanie, aby praktykująca u nich młodzież obowiązkowo uczęszczać musiała na otwarte dla niej kursa.

— **Loterja klasyczna.** W wydziale loteryjnym RGO, w Warszawie rozpoczęto sprzedaż losów do 2-ej klasy i wypłatę wygranych, jakie padły w 1-ej. Bilety do klasy II ej są różowe. Ciągnienie 2-ej klasy odbędzie się w dn. 14 i 15 września.

— **W sprawie urządzeń elektrycznych.** Wywieszono ostrzeżenia, dotyczące ochrony urządzeń elektrycznych, utrzymanie których leży w interesie wojskowym. Za uszkodzenie grozi kara do 10,000 marek i więzienie do pięciu lat.

— **O węgiel.** Wobec coraz groźniej zarysowującej się w naszem mieście sytuacji węglowej, należy oczekiwać, że na najbliższem posiedzeniu Rady miejskiej zostanie wniesioną interpelacja w tej palącej sprawie.

— **Przeciw.** Radny miejski p. Strzelecki, w liście do nas skreślonym, prosi o wyjaśnienie, że w sprawie siedziby sądu okręgowego w Sosnowcu, głosował *przeciw* naglemu wnioskowi Magistratu.

— **Osobiste.** Pa Seweryn Strzałkowski, adwokat miejscowy, został powołany na wysokie stanowisko podprokuratora wyższego Sądu okręgowego w Warszawie. Na zaszczytnem stanowisku przedstawicielowi miejscowej palestry zasyłamy życzenia owocnej pracy.

Z Będzina.

+ **Ze szkół miejskich.** Magistrat zawiadomił miejscowych mieszkańców, oraz zamieszkałych na przedmieściach Gzichów i Małobądz, że zapis dzieci do szkół początkowych miejskich na nowy 1917—18 rok szkolny będzie uskuteczniony w terminie od 29 do 31 sierpnia r. b. włącznie, od godziny 9 do 12 przed południem w następujących lokalach: 1) dzieci chrześcijańskich m. Będzina i Gzichowa w lokalu szkoły miejskiej, ulica Małachowskiego Nr. 10 (dom Flaszy przy szpitalu św. Aleksandra). 2) dzieci chrześcijańskie przedmieścia Małobądza w lokalu szkoły w Małobądzu. 3) dzieci żydowskie w lokalu szkoły miejskiej, ulica Kołłątaja dom D. Rozenbluma. Do zapisu winni zgłosić się wszystkie dzieci w wieku szkolnym. Przy zapisie nowowstępujących dzieci, wymagana jest metryka urodzenia. Dzieci, które już uczęszczały do jednej ze szkół miejskich, obowiązane są złożyć przy zapisie świadectwo (cenzurę), wydane przez poprzedniego nauczyciela. Dzieci, które się nie zgłoszą do zapisu w terminie wyżej wskazanym, nie będą przyjęte po upływie tegoż terminu do żadnej ze szkół miejskich, chociażby już po przednio do szkół miejskich uczęszczały".

+ **Komisja aprowizacyjna** dla ludności chrześcijańskiej, dalszy zapas buraków sprzedaje po 12 fenigów za funt w zakładzie ogrodniczym p. Kruszczyńskiego przy ul. Modrzejowskiej.

+ **Ładna polszczyzna.** Reklama handlu na pryncypalnej ul. Małachowskiego Nr. 1 brzmi: „Ogórky kyszone". Mógłby ten ogórkowy handeles poprosić kogoś o zrobienie korekty.

+ **Kantory wymiany.** Widocznie kantory wymiany pieniędzy ciągle robią korzystny interes, jeżeli ich przybywa. Przy ul. Kołłątaja było trzy, obecnie zaś jest aż 4 tych spekulacyjnych przedsiębiorstw.

+ **Spirytus.** Za litr spirytusu przemytnicy żądają obecnie 33 marki.

Z Olkusza.

W niedzielę dnia 19 sierpnia odbyły się amatorskie wyścigi, urządzone na dochód Straży ogniowej ochot. Program wyścigów: Bieg I Olkusz—Sławków i z powrotem, dyst. 25 klmtr. Do startu stanęło 8 jeźdźców: I nagrodę zdobył p. Adam Dobrowolski z Olkusza, II-ą p. Piechowicz z Olkusza, III ą p. Alfons Pladek-skaut okręgu 9 drużyny 7 w Sielcu, IV-ą p. Orlik z Konstantynowa. Bieg II gi Olkusz — Bolesław i z powrotem dyst. 12 klmtr. Startowali 7 jeźdźców: I ą nagrodę otrzymał p. Sawicki ze Strzemieszyc, II-ą p. Orlik, III-ą p. A. Pladek. Wszystkie 7 nagród zdobyte zostały na maszynach firmy Edmund Pladek w Sosnowcu. Dochód z wyścigów wyniósł około 1.500 koron.

Redaktor odpowiedzialny JOZEF OSKOLSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ. Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" ul. Dęblińska Nr. 7.

Za pozwoleniem Cenzury Niemieckiej.